

Anpassningar för elever med funktionsnedsättning

För en elev med funktionsnedsättning kan provet behöva anpassas på olika sätt i samband med genomförandet.

Skolan får öppna provets förslutning på provdagens morgon. Rektorn kan besluta om att öppna förslutningen dagen innan provet genomförs om det finns starka skäl för det. Det kan till exempel handla om att ett provmaterial behöver anpassas genom förstora text. Att en elev är i behov av förlängd provtid eller raster under provgenomförandet är inte skäl nog för att öppna proven i förtid.

Utgångspunkterna för att göra anpassningar är följande:

- Anpassningen bör föregås av en omsorgsfull analys med hänsyn tagen till vad provet prövar och elevens förutsättningar.
- Det är viktigt att skolan genomför anpassningen så att provet fortfarande prövar de kunskaper och de förmågor som respektive delprov avser att pröva.
- Det finns inte något som reglerar att en elev måste ha en formell diagnos för att man ska kunna anpassa genomförandet av ett nationellt prov.
- Det är viktigt att läraren informerar eleven, och eventuellt vårdnadshavaren, om vad anpassningen innebär och hur provet kommer att bedömas samt för en dialog med eleven inför ett beslut om anpassning.

Här nedanför följer exempel på anpassningar som är möjliga att göra i samband med det nationella proven i Engelska 5 och Engelska 6 utifrån en analys av den enskilda elevens förutsättningar. Andra typer av anpassning kan komma i fråga, men grundläggande är att all anpassning kopplas direkt till elevens funktionsnedsättning.

Delprov A – *Focus: Speaking*

- utökad provtid
- muntlig uppläsning av instruktioner och uppgifter
- döva elever kan genomföra delprovet på dator med hjälp av chattfunktion

Delprov B – *Receptive Skills (Focus: Reading och Focus: Listening)*

- utökad provtid
- genomförande av delprovet i avskildhet
- text uppkopierad på färgat papper
- förstora text
- uppläsning av instruktioner och uppgifter
- möjlighet att skriva svar med hjälp av digitala verktyg (se instruktioner under rubriken "Digitala verktyg" nedan)
- möjlighet att läsa upp svar eller besvara vissa frågor muntligt. Uppgifter där större språklig korrekthet krävs måste dock besvaras skriftligt, eftersom ett muntligt svar inte ger tillräckligt underlag för bedömning.
- förlängning av pauser för att besvara frågor i delprov B 2 – *Focus: Listening*
- uppdelning av delprov B (B 1 – *Focus: Reading* och B 2 – *Focus: Listening*) på olika tillfällen

Elev med hörselnedsättning kan få manus till delprov B 2 uppläst eller få använda hörhjälpmedel. För beställning av hörmanus för anpassning, kontakta tryckeriet Exakta Print (kontaktuppgifter finns på insidan av häftets omslag).

För elever med svår synnedsättning/blindhet kan provmaterialet beställas i punktskrift eller textview. För beställning kontakta tommy.mobrin@skolverket.se.

Angående uppläsning av text som är avsedd att pröva elevers läsförståelse, se under rubriken "Anpassningar som förändrar det som faktiskt provas".

Delprov C – *Focus: Writing*

- utökad provtid
- genomförande av delprovet i avskildhet
- möjlighet att bearbeta den egna texten till exempel med hjälp av talsyntes (se vidare under rubriken "Digitala verktyg" nedan)
- möjlighet att skriva texten för hand
- tillfälle att återge det skrivna för läraren, som därmed kan få en mer allsidig bild av elevens förmåga att uttrycka sig kring det valda temat. Bedömningen måste dock avse den skrivna texten i relation till mål och kriterier.

Anpassningar som förändrar det som faktiskt provas

Åtgärderna som beskrivs ovan anses inte förändra det som faktiskt provas och påverkar inte heller bedömningen nämnvärt i förhållande till givna anvisningar. Det gör däremot upprepade uppspelningar av hörförståelsedelar utöver den upprepning som redan från början ingår i vissa delar, samt uppläsning av text i den del av provet som är avsedd att pröva elevers läsförståelse. När en text som är avsedd att pröva elevers läsförståelse läses upp, används inte uppgiften på det avsedda sättet, och det som uppgiften är utvecklad för att pröva är inte längre det som till fullo faktiskt provas. Detta påverkar följaktligen både bedömningen och provresultatet.

Det finns ett standardiserat lyssningsstöd vid läsning för elever med funktionsnedsättning, i form av en inläsning av den långa texten som ingår i delprov B 1 – *Focus: Reading*. Den har kunnat beställas tillsammans med övrigt material. Denna inläsning är avsedd att användas endast för elever med en funktionsnedsättning som medför att de inte kan genomföra delprovet på det avsedda sättet, det vill säga genom att läsa texten själva. Funktionsnedsättningar som påverkar elevers förmåga att avläsa text kan, liksom andra funktionsnedsättningar, vara mycket olika. Det är därför av största vikt att beslutet att använda inläsningen grundar sig på en individuell bedömning för varje elev. Inspelningen handhas **av läraren** och överlämnas inte till eleven.

Mer information om anpassningar i samband med de nationella proven för elever med funktionsnedsättningar finns på Skolverkets webbsida www.skolverket.se/anpassa-np-gymnasieskolan.

Anpassningar för elever med läs- och skrivsvårigheter

Provet kan behöva anpassas för elever med läs- och skrivsvårigheter. Mer information finns på Skolverkets webbsida www.skolverket.se/anpassa-np-gymnasieskolan.

Genomförande av provet för nyanlända elever

Information om hur provet kan genomföras för nyanlända elever finns på Skolverkets webbsida www.skolverket.se/genomfora-np-gymnasieskolan. De nationella proven i engelska är helt och hållet på engelska. Färdigheterna i svenska påverkar inte möjligheten att genomföra dessa prov, varken i grundskolan eller gymnasieskolan.

Digitala verktyg

Det är inte tillåtet för eleverna att använda mobiltelefoner eller annan elektronisk utrustning när de genomför provet, om detta inte särskilt anges under rubriken ”Utrustning för eleverna” i kapitel 3.

Om eleverna använder digitala verktyg i samband med anpassningar av provet ska skolan se till att

- dessa inte kan kommunicera med internet eller med någon annan teknisk utrustning
- inga uppgifter eller textunderlag från provet överförs till digital form.

Digitala elevlösningar ska avidentifieras före bedömningen (läs mer under rubriken ”Digitala prov ska avidentifieras” i kapitel 4 i det här häftet).

Det är tillåtet att spara digitala elevprestationer i digitalt format.

Mer information om genomförande med digitala verktyg finns på Skolverkets webbsida www.skolverket.se/genomfora-np-gymnasieskolan.

[. . .]